

Bøg

Latinsk navn: **Fagus sylvatica**

Engelsk navn: **White birch/Silver birch**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

Orden: **Løvfældende**

Familie: **Bøgefamilien**

Bøgen er det mest udbredte træ i skovene i det østlige Danmark og i Østjylland. Bøgen springer ud og blomstrer i begyndelsen af maj.

Blade, blomster og frugter

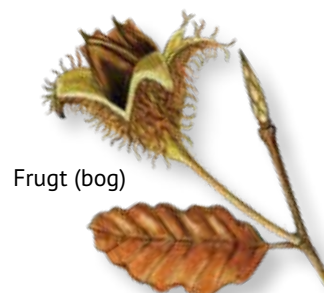
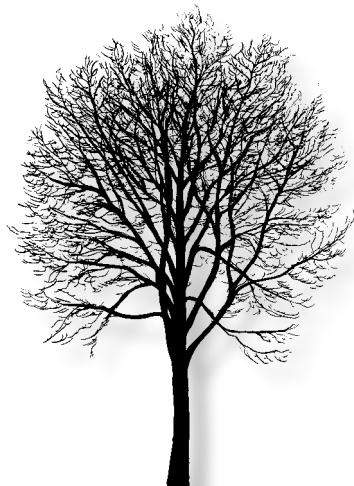
Bladene er ovale og uden takker. Nyudsprungne blade er lysegrønne og fulde af hår. Hårene gør, at der fordamper mindre vand fra bladene. De beskytter også bladet mod nattefrost. På unge træer bliver de visne blade siddende hele vinteren. Hanblomsterne, der er små og gule, sidder mange sammen på lange stilke. Hunblomsterne sidder to og to i en lille skål med pigge. Der er han- og hun-blomster på samme træ. Bestøvningen foregår med vinden. Om efteråret kan man finde bøgens trekantede nødder, som kaldes bog. De sidder i en lille brun skål med fire klapper og pigge på siderne.

Hanblomst

Hunblomst

Frugt (bog)

Fakta

Voksesteder: Skoven

Maks. alder: 400 år

Højde: Op til 40 m

Bark: Grålig og glat

Blade: Ovale uden takker

Skovareal med bøg: 16%

Vidste du det?

Stammen kan blive op til to meter i diameter. De ældste bøgetræer i Danmark er ca. 400 år gamle. Bøgens ved er tæt, stærkt og hårdt. Bøgetræ bruges især til møbler og gulve, der kræver stærkt og hårdt træ. Bøg bruges også til køkkenborde, trælegetøj, ispinde og træsko. Bøg er desuden værdifuldt som brænde.

Eg

Danske navne: **Stilkeg/vintereg**

Latinsk navn: **Quercus rober/Quwecus petraea**

Engelsk navn: **Pedunculate Oak/Sessile Oak**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

Orden: **Løvfældende**

Familie: **Bøgefamilien**

I Danmark vokser naturligt to arter af **eg**: Stilkeg og vintereg. Egetræer dækker ca. 9 % af skovarealet. Egetræer lever normalt i 400-500 år, men nogle træer bliver meget ældre. Danmarks ældste træ, Kongeegen ved Jægerspris er omkring 1800 år gammelt. Egetræer kendes især på de knudrede grene.

Blade, blomster og frugter

Bladene er glatte og har små lapper i kanten. Man siger de er fjerlappede. Bladene har en lille stilk. Der er både han- og hunblomster på samme træ. Hanblomster sidder i lange, gulgrønne rakler. Hunblomsterne er meget små og røde. De står lige op fra de nye skud. Bestøvningen sker ved hjælp af vinden. Om efteråret sætter egetræerne agern i skåle, som sidder på stilke.

Fakta

Voksesteder: Skoven

Maks. alder: ca. 2.000 år

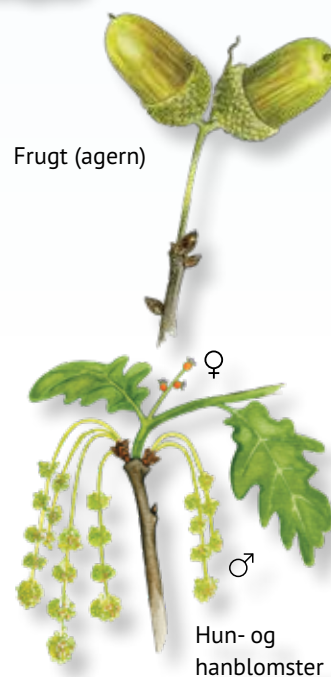
Højde: ca. 20-25 m

Stamme diameter: Op til 1 m

Bark:

Unge træer – grå og glat

Gamle træer – grov med dybe furer

Vidste du det?

Egens frugter hedder agern. De er 1-3 cm lange. Agernet sidder i en lille skål. Hos stilkeg har skålen en lang stilk, deraf navnet. Hos vintereg sidder skålen på grenen. Egetræ er tungt, hårdt og stærkt. Årringene er tydelige. Det bruges fx til gulve, redskaber, tømmer, bordplader og møbler.

Ask

Latinsk navn: **Fraxinus excelsior**

Engelsk navn: **Ash**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

Orden: **Løvfældende**

Familie: **Olivenfamilien**

Ask er et meget almindeligt træ i skove og parker. Bladene er sammensat af 9-13 lange, småblade. De sidder over for hinanden på en lille stilk. I spidsen sidder et lille blad.

Frugter og blomster

Ask findes både som han- og hun-planter.

De blomstrer før bladene springer ud.

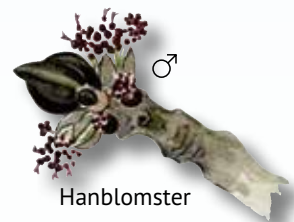
De store, sorte knopper er lette at kende.

Blomsterne er små og lilla. Frugterne er små aflange nødder med en vinge. De spredes med vinden og spirer næste forår.

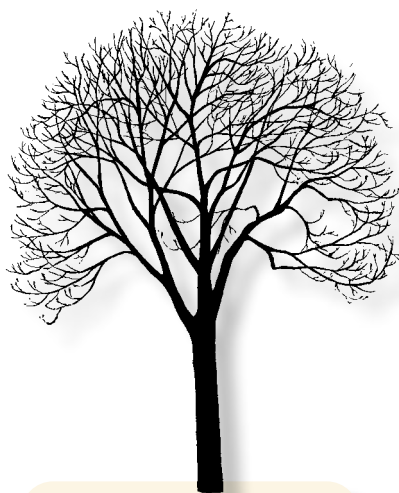
Hvad bruges ask til?

I skovbruget dyrkes mest hantræer, fordi de ikke grener sig så meget som huntræerne.

Asketræ er hårdt og bruges bl.a. til gulve, møbler og skafter til redskaber.

Hanblomster

Fakta

Voksesteder: Skoven

Maks. alder: 200-300 år

Højde: ca. 25-35 m

Blade: Savtakkede

Moden frugt

Vidste du det?

Ask har vokset i Danmark i over 8.000 år, og træet spiller en stor rolle i den nordiske mytologi, hvor verdenstræet Yggdrasil var en ask, der bredte sine grene ud over hele verden.

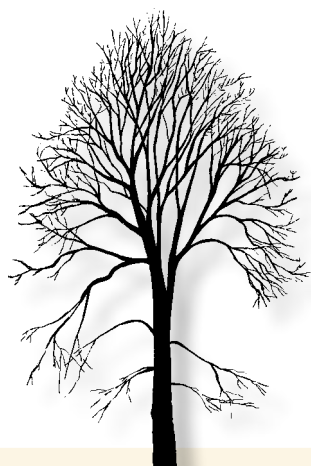
Lind

Latinsk navn: **Tilia cordata**
Engelsk navn: **Common lime**
Gruppe: **Træer**
Klasse: **Tokimbladet**
Orden: **Løvfældende**
Familie: **Lindefamilien**

Lind findes kun hist og her i skovbryn og blandingsskove, fordi træet har været meget eftertragtet. Linden springer ud sidst i april eller først i maj, men blomstringen finder sted først i juli. Småbladet lind er et stort træ med en flot krone. I juli blomstrer den med hvide duftende blomster i små kvaste.

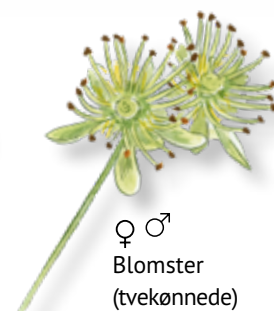
Blade, blomster og frugter

Bladene er skævt hjerteformede og savtakkede. Oversiden er glat og grøn, undersiden er grågrøn. Blomsterne er hvidgule. De sidder på en lang stilk, der vokser ud midt på et lille blad. Duften fra blomsterne tiltrækker insekter, som bestøver træet. Frugterne er små runde nødder. De sidder 3-4 stykker sammen. Det lille blad tørrer i løbet af sommeren, og det fungerer som en lille vinge, der sørger for, at frøene spredes med vinden.

Fakta

Voksesteder: Skoven
Maks. alder: 300 år
Højde: ca. 30 m
Blade: Hjerteformede, savtakkede
Bark: Unge træer – glat og rødbrun
Gamle træer – furet og mørk

Vidste du det?

Lindetræ er blødt og meget sejt. Det er godt til billedskæring. Lind bruges også til at lave bast af, fordi der under barken findes et lag af lange, bløde og stærke fibre. De kan bruges som snor eller til fremstilling af tov. I gamle dage brugte bønderne lindens blade som kreaturfoder.

Ahorn

Latinsk navn: **Acer pseudoplatanus**

Engelsk navn: **Sycamore**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

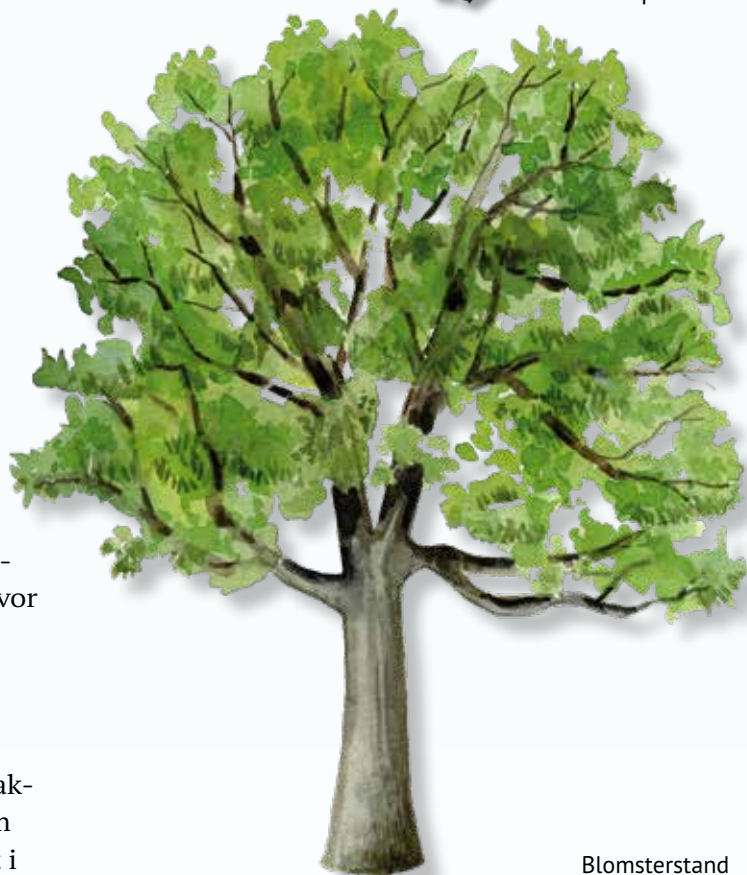
Orden: **Løvfældende**

Familie: **Ahornfamilien**

Ahorn er almindelig i de danske skove, og omkring 2% af det danske skovareal er tilplantet med ahorn. En stor del af ahorn-træerne er spredt til skovene fra parker, hvor de oprindeligt blev plantede.

Blade blomster og frugter

Ahornens blade er delt i fem flige næsten som fingrene på en hånd. Bladene er savtakede. De kan forveksles med spidsløn, som dog er mere spidse. Ahorn blomstrer sidst i maj kort tid efter at bladene er sprunget ud. Blomsterne danner lange gulgrønne klaser, som indeholder både han- og hunblomster. Frugterne er nødder, som sidder sammen to og to i en vinkel på omkring 90 grader. De roterer, når de spredes med vinden. Frugterne spirer næste forår.

Blomsterstand

Frugt

Fakta

Voksesteder: Skoven
Maks. alder: 150 år
Højde: ca. 30 m
Blade: Savtakkede
Bark: Gråbrun og glat

Vidste du det?

Ahorn-træ har ikke nogen kerne, men træet er hårdt og stærkt. Det svinder ikke særlig meget, når det tørrer, og derfor flækker det ikke så nemt. Træet bruges derfor ofte til ting, som skal overholde bestemte mål, fx møbler og musikinstrumenter.

Navr

Latinsk navn: **Acer campestre**

Engelsk navn: **Field maple**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

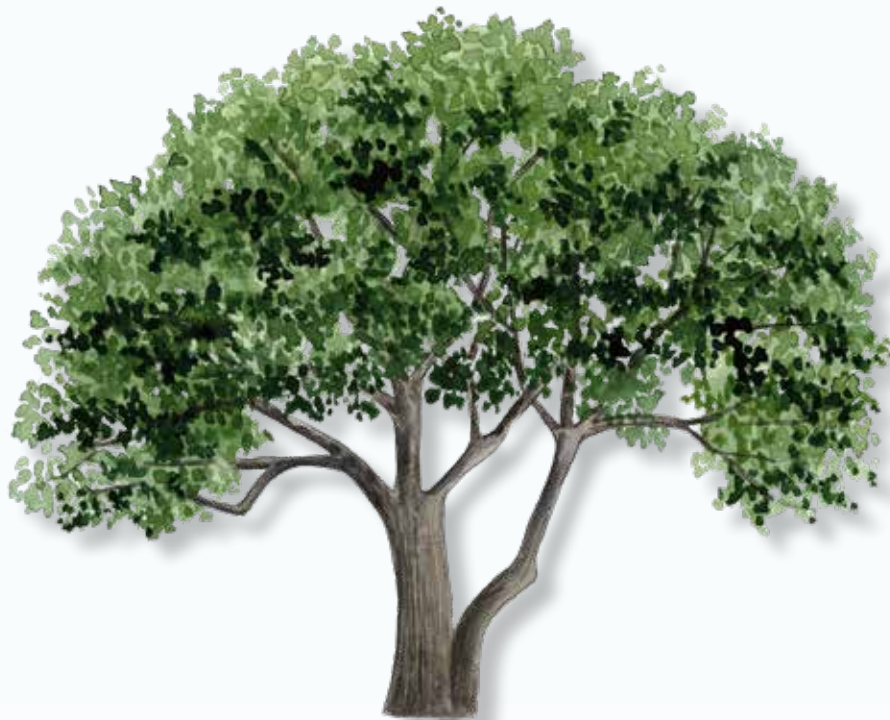
Orden: **Løvfældende**

Familie: **Ahornfamilien**

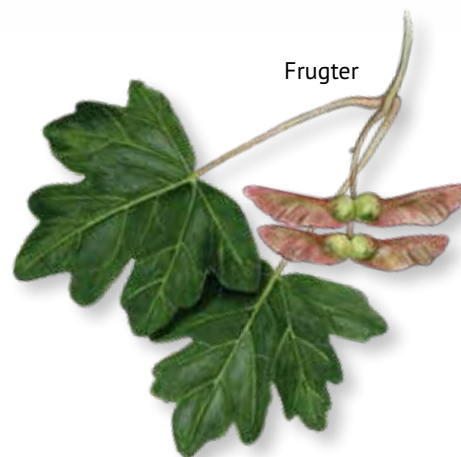
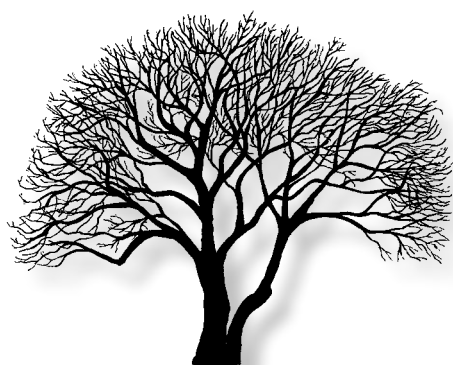
Navr er et mellemstort træ. Fritstående navr-træer kan udvikle en bred krone. De unge grene er grønne, men senere får de lysebrune længdestriber og et tykt barklag.

Blade, blomster og frugter

Bladene er lappede med små hår på undersiden. Hvis man brækker bladstilken over, siver lidt mælkesaft ud. Bladene springer ud i begyndelsen af maj, og om efteråret bliver de gule. Navr blomstrer i slutningen af maj, kort efter at bladene er sprunget ud. Blomsterne kan både være han og hun – der er dog flest hanblomster. Blomsterne er små, men alligevel producerer de store mængder nektar. De bestøves af insekter. Frugterne består af to sammenhængende nødder med vinger. Vingerne sidder næsten lige over for hinanden. Frugterne modnes i oktober/november.

Blomster

Frugter

Fakta

Voksesteder: Skoven

Højde: ca. 10-15 m

Blade: Lappede med små hår

Bark: Tyk, gråbrun

Vidste du det?

Navr har en dyb og meget forgrenet rod. Træet tåler meget kraftig vind. Barken kan skalle af i flager, men så dannes ny bark på stammen. Navr bruges ofte som hegn og som klippet hæk i haver. Veddet kan fx bruges til brænde og til billedskæring.

Spidsløn

Latinsk navn: *Acer platanoides*

Engelsk navn: Norway maple

Gruppe: Træer

Klasse: Tokimbladet

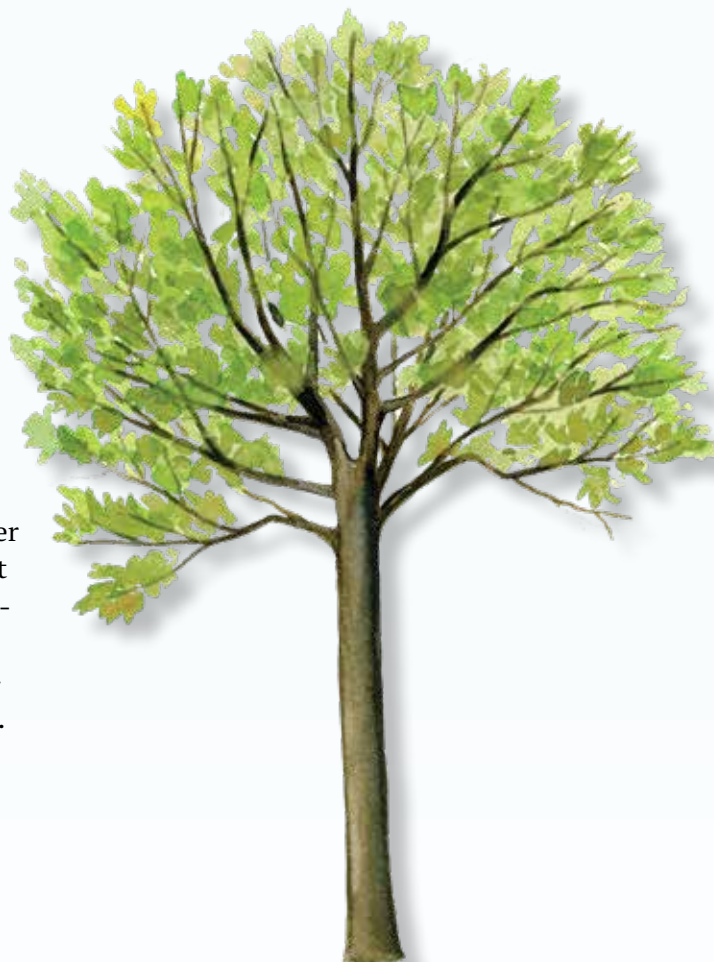
Orden: Løvfældende

Familie: Lønfamilien

Spidsløn bliver 20-30 m højt. Det har en tæt krone. Spidsløn adskiller sig fra ahorn ved, at knopperne er rødlige, og at der er mælkesaft i bladstilkene. Spidsløn er et meget robust træ, der sjældent udsættes for sygdomme. Spidsløn kendes især på den tætte krone og på bladene med de spidse ender. Om efteråret har bladene stærke gule og orange farver.

Blade, blomster og frugter

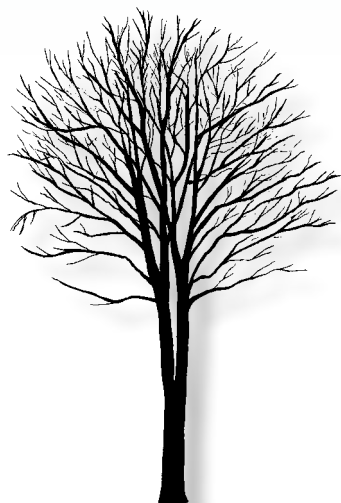
Spidsløn har lappede blade med spidse ender. Unge skud og bladstilke indeholder mælkesaft. Bladene er hårede på undersiden. Bladenes høstfarve er smukt gul-orange. Spidsløn blomstrer i begyndelsen af maj, før løvspring. Kronen er fuld af gule blomster. Frugterne er en todelt vinget nød, som modnes i oktober.

Blomsterstand

Frugt

Fakta

Voksesteder: Skoven
Højde: 20-30 m
Blade: Lappede, spidse ender

Vidste du det?

Veddet fra spidsløn er lyst og ensartet. Det bruges til finér samt møbel- og gulvtræ. Desuden bruges det til musikinstrumenter.

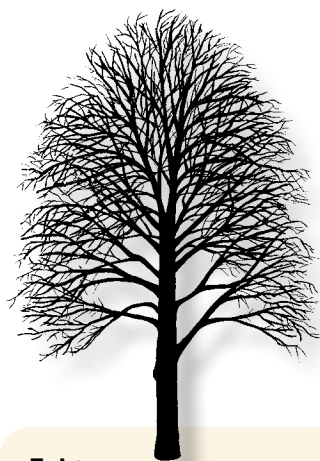
Elm

Latinsk navn: *Ulmus glabra*
Engelsk navn: Mountain elm
Gruppe: Træer
Klasse: Tokimbladet
Orden: Løvfældende
Familie: Elmfamilien

Der vokser naturligt tre arter af **elm** i Danmark: Storbladet elm, Småbladet elm (parkelm) og Skærmblostmest elm. Elmen var tidligere meget almindelig i Danmark, men nu den i stærk tilbagegang på grund af elmesyge. Før bladene springer ud sidst i april, blomstrer elmetræet, og frøene er modne allerede i juni. Elmetræet er et stort træ, hvor de store blade sidder i to rækker på grenene. Elm vokser hurtigt – helt op til en meter om året.

Blade, blomster og frugter

Elmens blade er ovale og takkede i kanten. De er grove og ru i overfladen. Den ene side af bladet er ofte lidt større end den anden. Bladstilken er kort. Blomsterne er små. De er både han og hun. De sidder i en lille kvast næsten yderst på grenene og bestøves med vinden. Frugten er en nød, der sidder midt inde i en meget bred vinge. Den kaldes manna.

Fakta

Voksesteder: Skoven
Fældealder: 80 år
Højde: op til 35 m
Blade: Ovale og takkede
Bark hos gamle træer:
Furet, gråbrun skorpebark

Frø

Blomsterstand

Frugstand

Vidste du det?

Elmetræets ved er stærkt, tungt og meget holdbart. Elmetræ bruges til fx møbler, gulve og buer, der kræver meget stærkt træ. Tidligere blev dele af træskibe, vogne og hjul lavet af elm. I gamle dage malede man mel af det inderste af barken og brugte det i brød.

Rødel

Latinsk navn: **Alnus glutinosa**

Engelsk navn: **Common alder**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

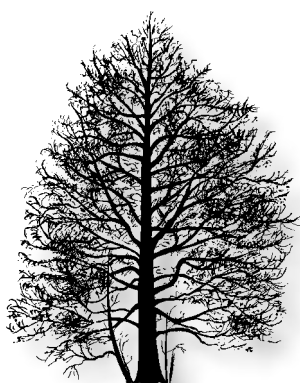
Orden: **Løvfældende**

Familie: **Birkefamilien**

Rødel kan tåle at stå meget vådt. De danner tit lange rødder, som skyder ud fra stammen og støtter træet. Rødel findes især langs bække, åer, søer eller i moser. Kronen starter næsten nede ved jorden hos unge træer. Gamle træer danner en krone højt oppe.

Blade, blomster og frugter

Bladene har ingen spids. De er runde og glatte med en fint takket kant. Mørkegrønne på oversiden og lysegrønne på undersiden. Bladene er stadig grønne, når de falder af træet om efteråret. Hanblomsterne sidder mange sammen i aflange rakler. Når hunblomsterne, som også sidder i rakler, er bestøvede, udvikler de sig til små kogler. Næste forår falder frøene ud. Hvert frø er en lille flad rødbrun nød, som kan flyde på vand. De spredes med vand i åer og bække.

Fakta

Voksesteder: Skoven,

Det åbne land,

Sø og vandløb

Maks højde: ca. 25 m

Blade: Runde og glatte

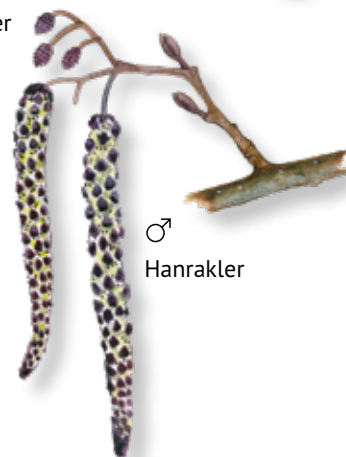

Modne hunrakler
(ellekogler)

♀

Hunrakler

♂

Hanrakler

Vidste du det?

Rødel bruges fx til møbler og til drejede ting. Desuden bruges det som brænde i røgerier og til trækul. Rødel er meget holdbart under vand, og derfor er det blevet brugt til fx bygning af broer og både og som bundgarnspæle og fundamenter på fugtige steder.

Birk

Danske navne: **Dunbirk/Vortebirk**

Latinsk navn: **Betula pubescens/Betula pendula**

Engelsk navn: **White birch/Silver birch**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

Orden: **Løvfældende**

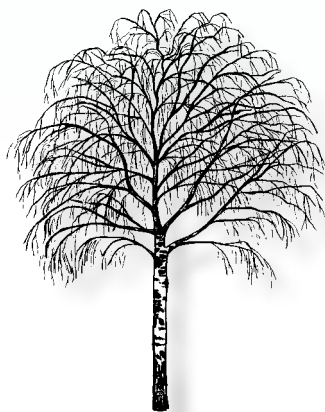
Familie: **Birkefamilien**

I Danmark findes to vildtvoksende arter af **birk**: dunbirk og vortebirk. Dunbirken har dunede årsskud. Unge grene hos vortebirk er beklædt med små harpiksvorter. Dunbirken angribes af en svamp, der kan danne "heksekoste". Begge arter blomstrer i begyndelsen af maj. Frugterne er modne i juli. De spredes med vinden og dækker ofte jorden omkring træet.

Blade, blomster og frugter

Bladene er ret små, og hos vortebirk er de trukket ud i en spids.

De har en dobbelt savtakket kant. Dunbirkens blade ligner meget vortebirkens, men de er ikke så spidse, og de er kun enkelt-takkede i kanten. Bladene bliver gule tidligt i oktober. Frugten består af en lille nød med vinger.

Fakta

Voksesteder: Skoven,

Sø og vandløb

Maks. alder: 100 år

Højde: op til 25-30 m

Blade: Dobbelt/enkelt savtak-

kede

Dunbirk:

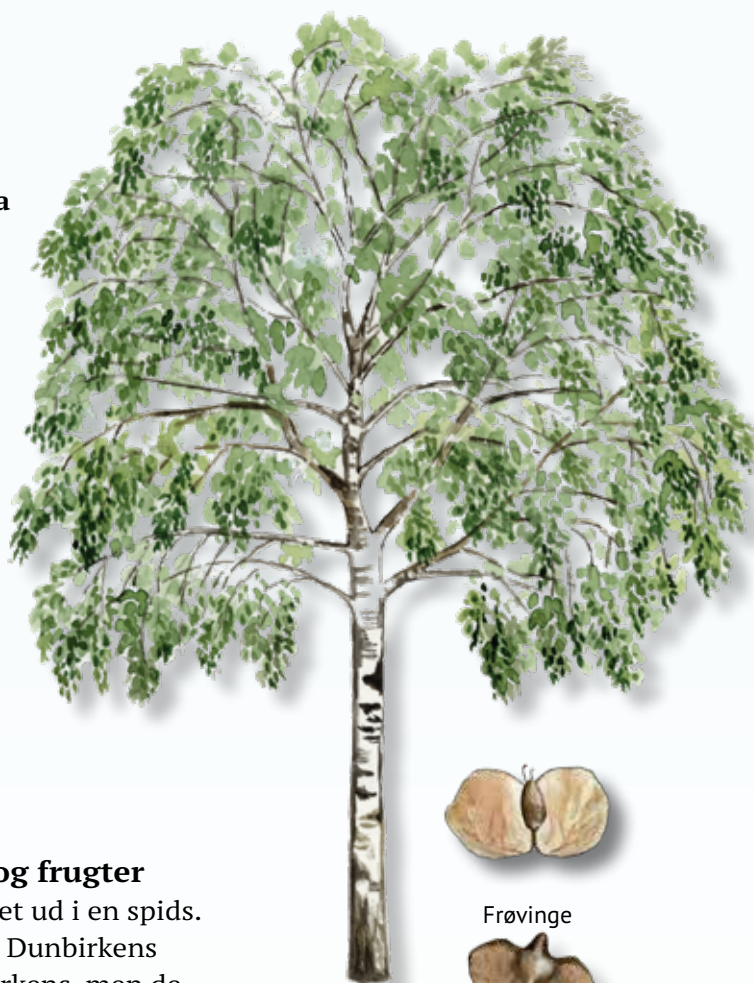
- glat bark

- ikke hængende grene

Vortebirk:

- bark med harpiksvorter

- hængende grene

Frøvinge

Rakelskel

Hanrakler

Hunrakel

Vidste du det?

Birketræ har ikke nogen kerne, men træet er hårdt og stærkt. Det svinder ikke særlig meget, når det tørrer, og derfor flækker det ikke så nemt. Træet bruges derfor ofte til ting, som skal overholde bestemte mål, fx møbler og musikinstrumenter. Birk bruges også som pejsebrænde.

Bævreasp

Latinsk navn: **Populus tremula**

Engelsk navn: **Poplar**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

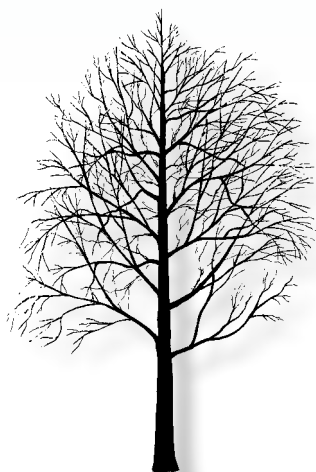
Orden: **Løvfældende**

Familie: **Pilefamilien**

Bævreasp er et almindeligt træ i skove og hegn. Der findes både han- og hunplanter.

Blade, blomster og frugter

Bladene hos bævreasp er nærmest runde, med lange flade bladstilke. Kanten på bladene er let tandet. Blomstringen sker i marts-april, men bladene springer først ud i midten af maj. Om efteråret er bladene gullige, røde og purpurfarvede. Blomsterne hænger i lange klaser. Der er enten han- eller hunblomster på træet. Frugterne er små kapsler, som indeholder mange små frø, der er har frøuld og derfor spredes let med vinden. Jorden under en bævreasp kan være helt dækket af uld fra frøene.

Huntrakel

Fakta

Voksesteder: Skoven,

Det åbne land

Maks. alder: 400 år

Højde: op til 27 m

Bark: Grå og glat på unge træer - Mørk grå på ældre stammer

Blade: Nærmest runde

Vidste du det?

Bævreassen kendes på sine næsten runde blade, som rasler eller bævrer i vinden – deraf navnet. Om foråret har bævreassen lange han- og hunrakler før bladene springer ud. Bævreassen har ikke kernetræ, og veddet er meget let at bearbejde. Bævreasp anvendes ofte til fremstilling af tændstikker.

Seljepil

Latinsk navn: **Salix caprea**

Engelsk navn: **Goat willow**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

Orden: **Løvfældende**

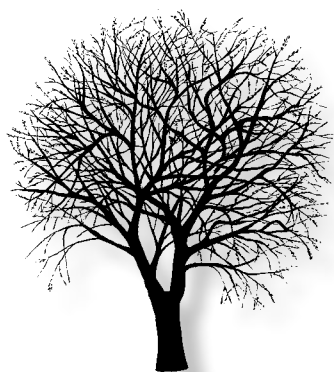
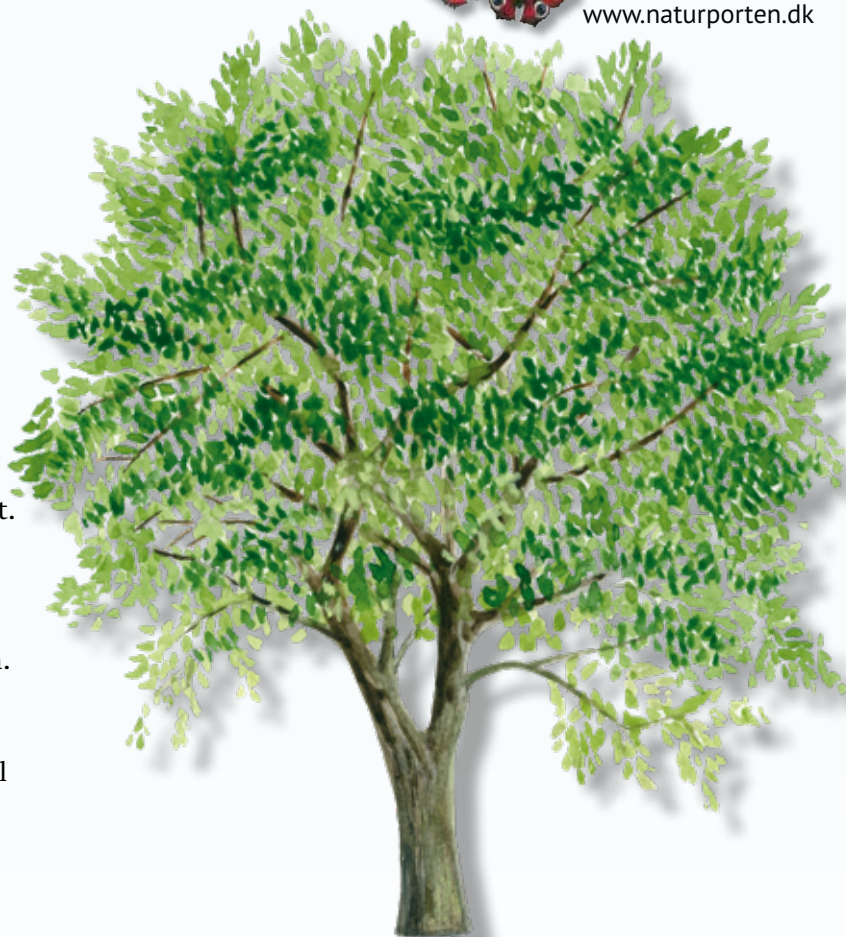
Familie: **Pilefamilien**

Seljepil er den største danske pileart.

Den vokser især på fugtig, næringsrig muld og tåler både vind og frost. Seljepil er almindelig i skovbryn, i krat, langs veje og som levende hegn. Seljepil formerer sig let ved frø og rodskud. Seljepil kan danne fritstående træer, men som regel er seljepil en flerstammet busk. Unge skud er hårede og grå. Ældre bark er furet.

Blade, blomster og frugter

Bladknopperne er ægformede og har et stort røddigt knopskæl. Bladene er ovale og hårede på undersiden. Seljepil blomstrer tidligt i marts før løvspring. Planten har både han- og hunblomster. Hanraklerne ses som "gæslinger". Frøene har lange totter af frøuld. De modner i oktober, spredes nemt med vinden og spirer straks.

Fakta

Voksesteder: Skoven

Maks. alder: 50-80 år

Maks. højde: ca. 10 m

Blade:

5-10 cm lange

3-6 cm brede

♂
Hanrakel

♀
Hunrakel

Vidste du det?

Pil har meget bøjelige grene og lange skud, som kan bruges til pilefletning af fx kurve og bakker. Træ af seljepil har tidligere været anvendt som kæppe, skafter, hegn og som brændsel. Barken kan anvendes til garvning af skind.

Hestekastanje

Latinsk navn: **Aesculus hippocastanum**

Engelsk navn: **Horse chestnut**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

Orden: **Løvfældende**

Familie: **Hestekastaniefamilien**

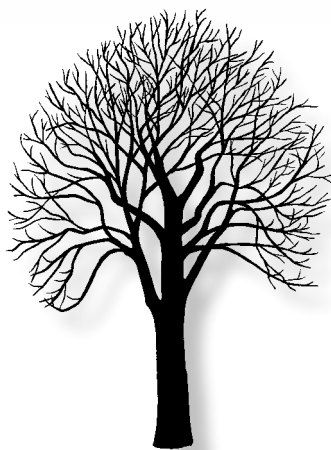
Hestekastanien er et stort træ, som med tiden får en stor krone. Bladene springer ud i begyndelsen af maj, og blomsterne springer ud sidst i maj.

Blade, blomster og frugter

Bladene er meget store. De består af fem til syv småblade, som sidder på en stilk ligesom fingrene på en hånd. Hvert af småbladene er dobbelt savtakkede. Blomsterne er hvide og sidder i pyramideformede toppe, der kan blive op til 30 cm lange. Om efteråret modner frugterne i den piggede, grønne frugtkapsel. Den indeholder op til tre blanke, brune kastanier. Hestekastaniens ved er ikke særlig stærkt. Det bruges stort set kun til brænde. Kastanierne er fulde af næring og gode som vinterfoder til fx hjorte. Tidligere samlede bønderne kastanier som vinterfoder til deres dyr.

Frugt

Blomsterstand

Fakta

Voksesteder: Skoven,
Det åbne land
Maks. alder: xx
Højde: ca. 30 m
Blade: 5-7 blade på
en stilk
Bark: Gråbrun

Vidste du det?

Hestekastanier indeholder nogle stoffer, der gør dem bitre. De spises sjældent af mennesker, men man kan vaske sig i sæbe, der er lavet af indmaden fra kastanier. Det opløser både fedt og olie. I gamle dage lavede man vaske-sæbe af kastanier.

Fuglekirsebær

Latinsk navn: **Prunus avium**

Engelsk navn: **Wild Cherry/Gean**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

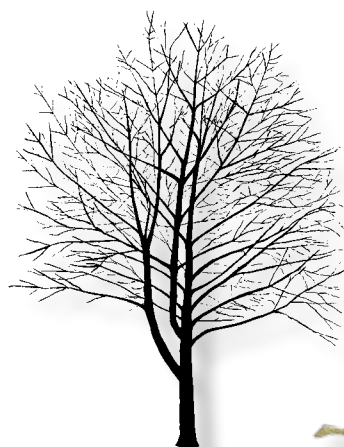
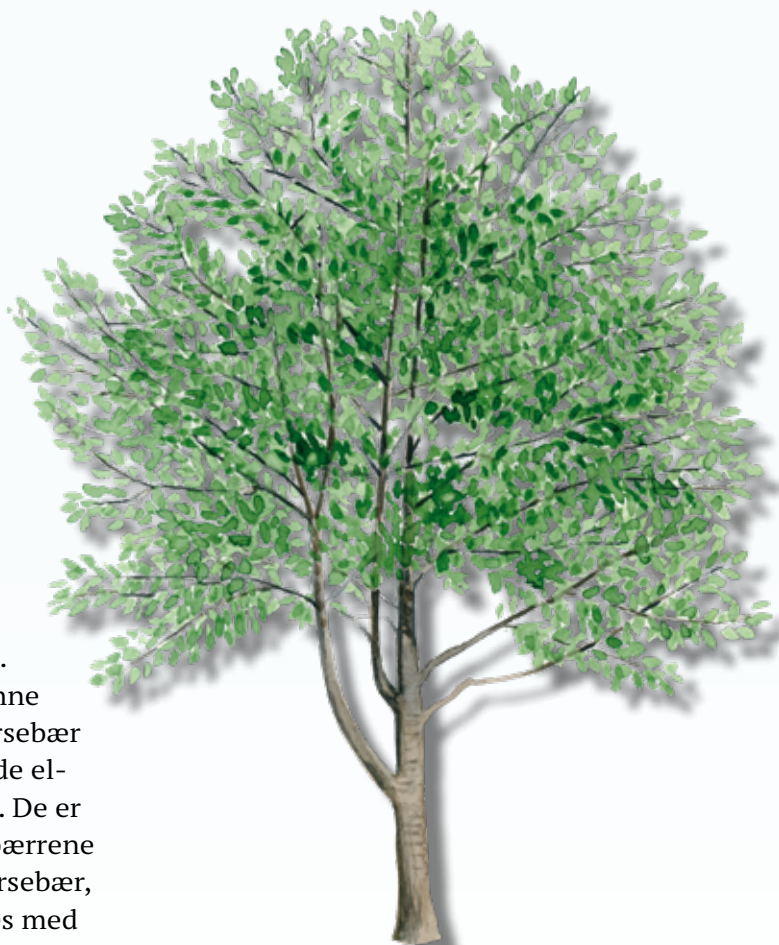
Orden: **Løvfældende**

Familie: **Rosenfamilien**

Man regner med, at **fuglekirsebær** blev indført i Danmark for ca. 1.000 år siden og derefter har spredt sig. De dyrkede former for kirsebær stammer fra fuglekirsebær.

Blade, blomster og frugter

Fuglekirsebær har 6-8 cm lange, ovale blade med en lang bladstilk. De er savtakkede i kanten. Blomsterne er store og hvide. De enkelte blomster har 5 kronblade, 5 grønne bægerblade og mange støvdragere. Fuglekirsebær blomstrer i maj-juni. Frugterne er mørkerøde eller næsten sorte kirsebær med en lang stilk. De er modne sidst i juli eller først i august. Kirsebærrene er stenfrugter. De er mindre end dyrkede kirsebær, men de er søde og saftige. Planterne spredes med fugle, der spiser bærrene.

Fakta

Voksesteder: Skoven

Højde: Max 25 m

Blade: 6-8 cm lange

Bark:

Glat gråbrun

Vandrette lyse striber

Vidste du det?

Fuglekirsebær er meget værdifuldt til fremstilling af møbler, og derfor dyrkes det nu i større omfang end tidligere. Fuglekirsebær anvendes ofte som grundstamme til podning af andre kirsebær. Bladene og andre dele af træet kan anvendes til plantefarvning.

Almindelig røn

Latinsk navn: **Sorbus aucupatia**

Engelsk navn: **Rowan tree**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

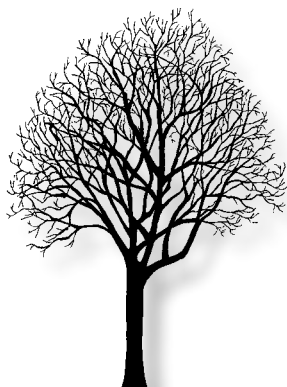
Orden: **Løvfældende**

Familie: **Rosenfamilien**

Almindelig røn er et meget hård ført træ, som trives i både vind, kulde og dårlig jord. Træet vokser dog bedst, hvor det får tilstrækkeligt med lys, fx i hegn og skovbryn eller i det åbne land. Træet har ofte flere stammer, som forgrenes ligesom en busk. Bladknopperne er store, hårede og sorte.

Blade, blomster og frugter

Rønnetræet har 6-8 par småblade på stilken og et enkelt blad i spidsen. Om foråret blomstrer rønneren med hvide blomster i store skærme. De røde rønnebær modnes i løbet af efteråret, og de bliver siddende på træet efter at bladene er faldet af. Blomstringen begynder i maj. Frugterne er store orangerøde bær, som har en besk smag. De modnes i september.

Fakta

Voksesteder: Skoven

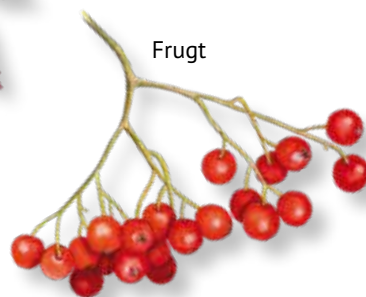
Højde: ca. 10-12 m

Blade: Spidse, savtakke

Bark:

Unge træer - rødbrun

Gamle træer - grå og furet

Vidste du det?

De store bær ædes af mange fugle, fx solsorte og drosselfugle. Rønnebær bruges til gelé og til mange naturlægemidler. Frugterne er meget rige på C-vitamin og A-vitamin.

Skovfyr

Latinsk navn: **Pinus sylvestris**

Engelsk navn: **Scots pine/Redwood**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

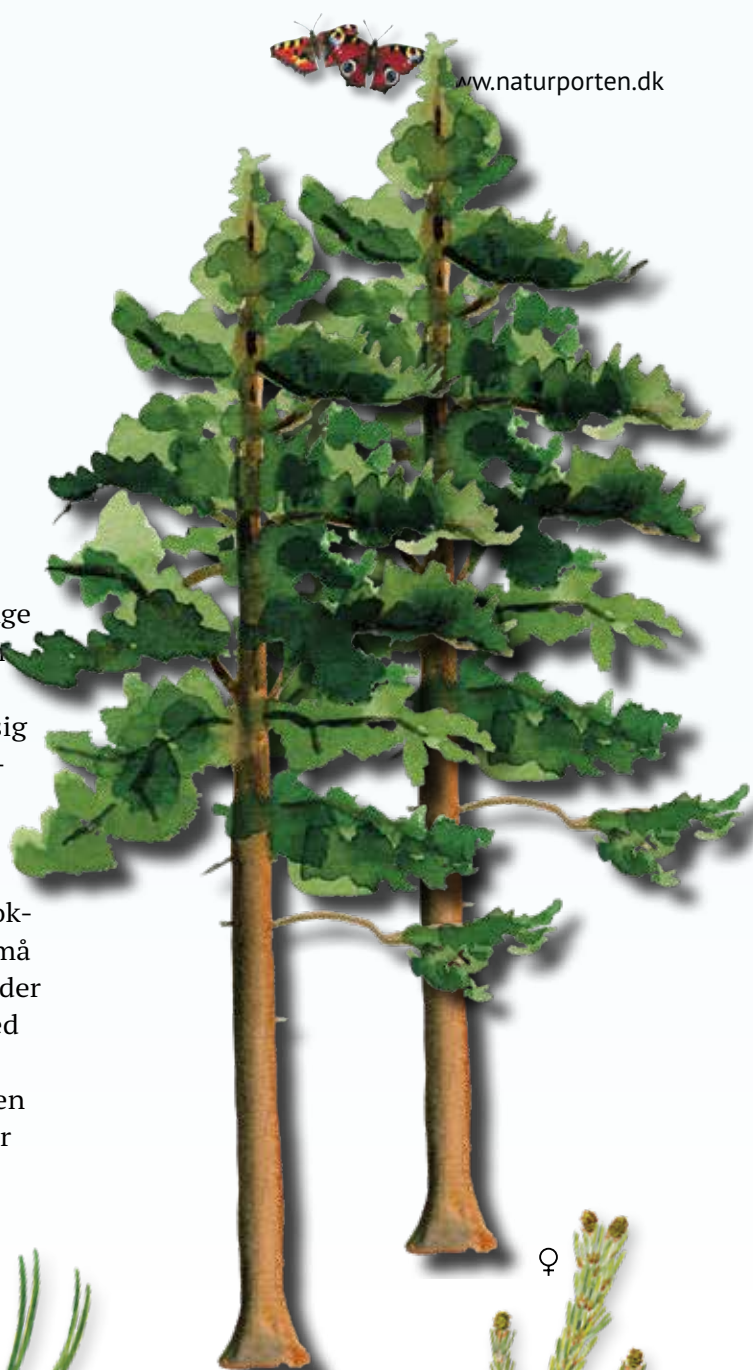
Orden: **Stedsegrønne**

Familie: **Granfamilien**

Skovfyr er et meget robust træ med en lang og tyk pælerod. Træet står godt fast i stormvejr. Unge skovfyr har en slank vækst med grene hele vejen rundt om stammen, men ældre træer mister de nederste grene og danner en tæt og uregelmæssig krone. Skovfyr var et af de første træer, som indvandrede til Danmark efter den seneste istid.

Nåle, blomster og frugter

Skovfyr blomstrer sidst i maj. Hunblomsterne vokser ud fra spidsen af nye skud, hvor de danner små røde, runde blomsterstande. Hanblomsterne sidder længere nede på skuddet. De er gule og fyldt med blomsterstøv (pollen). Når hunblomsten er befrugt med pollen fra en hanblomst, begynder en kogle at vokse frem. Den kan først sætte frø efter tre år.

Hun- og hanblomster

Frugt (kogle)

Fakta

Voksesteder: Skoven

Maks. alder: xx

Højde: ca. 30 meter

Nåle: 4-6 cm lange, parvise

Stamme: Gråbrun, furet

Vidste du det?

En skovfyr er et meget åbent træ. Det vil sige, at i bunden af en fyrreskov vokser ofte mange forskellige buske og urter – modsat granskove, som ofte er mørke og næsten uden plantevækst i skovbunden. Skovfyr er den træsort, som anvendes mest til bygningstræ, fx til tømmer og gulfplanker.

Rødgran

Latinsk navn: **Picea abies**

Engelsk navn: **Norway spruce/Whitewood**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

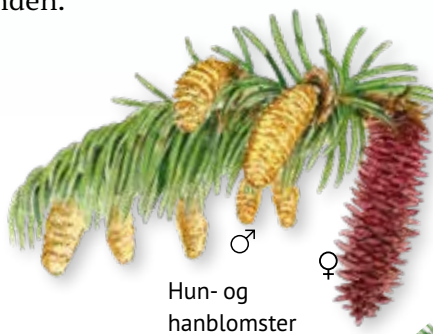
Orden: **Stedsegrønne**

Familie: **Granfamilien**

Rødgran er en af vore vigtigste træarter, især i Vestjylland. Rødgran vokser meget hurtigt, men når træet bliver 40-45 år går væksten i stå. Rødgranen blomstrer først, når den er omkring 35 år gammel. Rødgran kan normalt blive omkring 100 år gammel i Danmark.

Nåle, blomster og frugter

Nålene er ensfarvede mørkegrønne og ens på alle sider. I tværsnit er de firkantede. Rødgran har både han- og hunblomster på samme træ. Hunblomsterne sidder i toppen af træet i røde blomsterstande, der ligner kogler. Hanblomsterne sidder længere nede i små røde blomsterstande. Hunblomsterne udvikles til kogler, som hænger under grenene. Mellem koglernes skæl sidder frøene, som har små vinger. De spredes med vinden.

Hun- og hanblomster

Frø fra kogler

Fakta

Voksesteder: Skoven
Maks. alder: 200 år
Højde: ca. 40 m
Nåle: Sidder i syv år
Kogler: 10-16 cm lange
Bark:
Unge træer - rødbrun
Gamle træer - grå

Vidste du det?

Der er plantet rødgran på omkring 132.000 ha, svarende til 27 % af skovarealet. Veddet er forholdsvis blødt og let. Årringene er tydelige. Rødgran bruges især til tømmer, brædder og tagspær. Det mindre gode træ bruges fx til paller, papir, papkasser og spånplader. Små rødgraner sælges også som juletræer.

Nordmannsgran

Latinsk navn: **Abies normanniana**

Engelsk navn: **Common lime**

Gruppe: **Træer**

Klasse: **Tokimbladet**

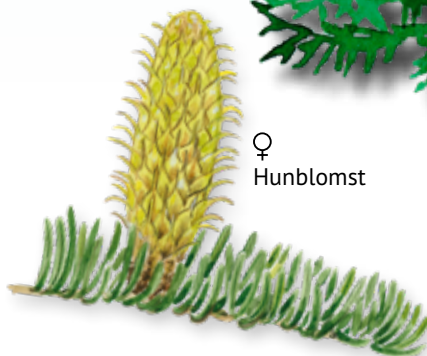
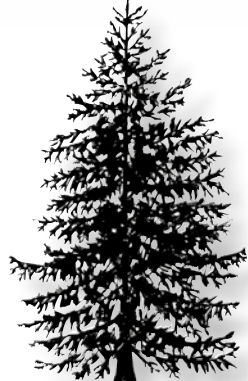
Orden: **Stedsegrønne**

Familie: **Granfamilien**

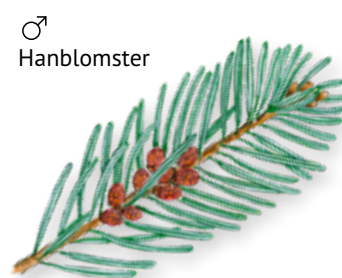
Nordmannsgran er meget almindelig – især som juletræ. Der er plantet omkring 28.000 ha med nordmannsgran i Danmark. Det svarer til knap 6 % af skovarealet. Nordmannsgran dyrkes især i plantager med juletræer eller pyntegrønt.

Nåle, blomster og frugter

Nålene er 2-3 cm lange, mørkegrønne og blanke. De har to hvide striber på undersiden. Nålene er placeret, så de danner en lille hvælving hen over grenen. Hunblomsterne sidder på oversiden af grenen i spidsen af sidste års skud. Hanblomsterne sidder mange sammen på undersiden. Hunblomsterne springer ud først. Når de er blevet bestøvet af pollen fra andre træer, springer hanblomsterne ud. Koglerne står lodret op fra grenene. De er lidt tøndeformede. Når en kogle er helt moden, falder den fra hinanden, og frøene spredes med vinden.

♀
Hunblomst

♂
Hanblomster

Fakta

Voksesteder: Skoven

Maks. alder: xx

Højde: ca. 30 m

Nåle: 2-3 cm lange

Kogler 10-15 cm lange

Bark:

Unge træer - er mørkegrå/brun

Gamle træer - tykke firkanter

Vidste du det?

På grund af de mørkegrønne, blanke nåle og den regelmæssige bygning har nordmannsgran fået stor betydning som juletræ. Veddet bliver brugt som bygningstømmer og til pladematerialer. Særlig langsomt voksende træ af fin kvalitet bruges til violinbunde.

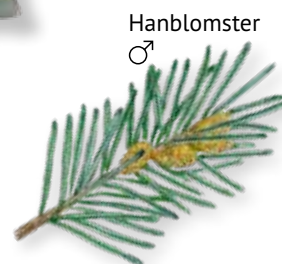
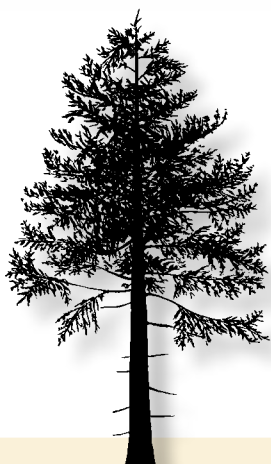
Douglasgran

Latinsk navn: *Pseudotsuga menziesii*
Engelsk navn: Douglas fir (Oregon Pine)
Gruppe: Træer
Klasse: Tokimbladet
Orden: Stedsegrønne
Familie: Granfamilien

Douglasgranen stammer fra Nordamerika. Den blev indført til Danmark i 1860'erne. Douglas udgør sammen med lærk, thuja og hvidgran ca. 5% af skovarealet i Danmark. Douglas står bedre fast i stormvejr end fx rødgranen. Douglas kendes bl.a. på koglerne, som har små spidser med tre flige, der stikker frem under dækskællene. I Nordamerika bliver douglasgranerne op til 90 meter høje med en diameter på næsten 5 meter.

Nåle og kogler

Nålene hos douglas er 2-3 cm lange, lysegrønne og bløde. De har to lysegrønne striber på undersiden og en fure på oversiden. Koglerne er 5-10 cm lange og hænger nedad. De kendes på spidserne, som stikker frem mellem skællene. Frøene er ca. 5 mm lange og sidder på en lille vinge.

Hanblomster
♂

Fakta

Voksesteder: Skoven
Maks. alder: 1000 år (Nordamerika)
Højde: Op til 40 m
Stamme diameter: Op til 1 m
Nåle: 2-3 cm
Bark:
Unge træer - gråbrun
Ældre træer - brun og skorpet

Vidste du det?

Douglas er meget efterspurgt i skovbruget, fordi det fås i meget store dimensioner og indeholder naturlige beskyttelsesmidler. Der fremstilles krydsfiner af douglas, men ellers bruges douglas til tømmer, stolper, paller og især til store emner og gulvplanker, hvor man skal have knastfrit træ i store dimensioner.

Lærk

Latinsk navn: *Larix decidua*/*Larix leptolpis*

Engelsk navn: European larch/Japanese larch

Gruppe: Træer

Klasse: Tokimbladet

Orden: Stedstegronne

Familie: Granfamilien

I Danmark findes to arter af lærk: en europæisk og en japansk samt krydsninger mellem de to arter. På unge træer er barken grålig. Når træet er omkring 20 år gammelt, dannes en kraftig skorpebark.

Nåle, blomster og frugter

I modsætning til de fleste andre nåletræer taber lærken sine nåle hvert efterår. De bløde nåle sidder sammen i små knipper. Blomstringen finder sted allerede i slutningen af april. Hos europæisk lærk er kogleskællene meget små og grønne eller svagt rødlige. De sidder tæt sammen. Hos den japanske lærk bøjer kogleskællene udad i spidsen og er bølgede i randen.

Hun- og hanblomster

Frø fra kogle

Fakta

Voksesteder: Skoven

Maks. alder: ?

Højde: ca. 30m

Nåle - Europæisk lærk: lysegrønne 2-3 cm lange

Nåle Japansk lærk:

blågrønne 3-2,5 cm lange

Vidste du det?

Lærk indeholder store mængder harpiks og naturlige olier, som giver kerneveddet meget lang holdbarhed, især i fugtige omgivelser. Lærk anvendes til udendørs terrassegulve, facadebeklædning, havemøbler, skibe, samt til pæle og hegn.

Thuja

Latinsk navn: *Thuja plicata*
Engelsk navn: Western red cedar
Gruppe: Træer
Klasse: Tokimbladet
Orden: Stedsegrønne
Familie: Granfamilien

Thuja er et stort nåletræ, som i sit hjemland, Canada, kan blive op til 75 meter højt. Thuja kom til Danmark i 1800-tallet, hvor det blev plantet i parker og haver. Senere er det dyrket som skovtræ i begrænset omfang. Thuja er kegleformet, og rødterne starter langt oppe på stammen. Grenene hos thuja er spredte omkring stammen.

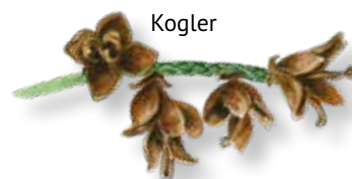
Nåle, blomster og frugter

Thujas har ikke nåle men små grønne, blanke skæl med en lille hvid plet på undersiden. De små skæl ligger uden på hinanden og følger de flade skud. Han- og hunblomster findes på samme træ, men de sidder hver for sig i spidsen af små grene. Koglerne har form som små tulipanblomster. De har 6-8 tynde skæl. I starten er de lysegrønne, men senere bliver de brune.

Fakta

Voksesteder: Skoven
Maks. alder: ?
Højde: ca. 30 m
Nåle: 2-3
Bark: Furet og brun

Kogler

Vidste du det?

Thuja har et højt indhold af stoffer, der er giftige for insekter og svampe. Det bruges udendørs til vinduer og til beklædning af huse samt til hegn, legepladser og havemøbler. Stammerne kan bruges til skibsmaster, fordi veddet er let og sejt. Træets stedsegrønne løv bliver brugt til pyntegrønt.

Hunderose

Latinsk navn: *Rosa canina*

Engelsk navn: Dog rose

Gruppe: Buske

Klasse: Tokimbladet

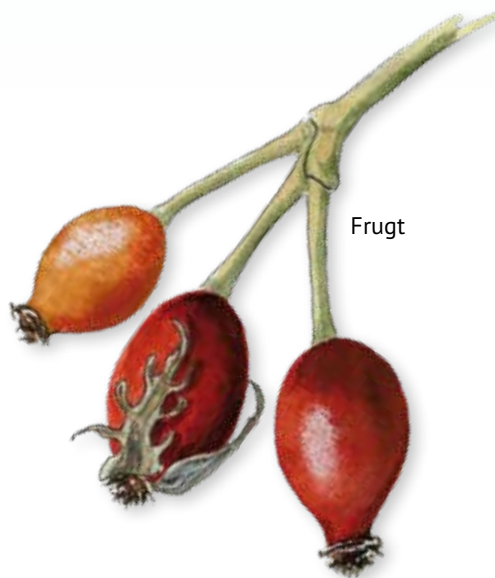
Orden: Rosenordenen

Familie: Rosenfamilien

Hunderosen er meget almindelig i den østlige del af Danmark, og den findes kun sjældent i Vestjylland. Det er en stor og kraftig busk med tornede, og ofte klatrende stængler, som kan gro højt op i nabotræer.

Blade, blomster og frugter

Bladene er grønne og sammensatte med 5-7 småblade. Blomsterne er store, hvide eller lyserøde. Stænglerne har kraftige barktorne, hvor spidsen bøjer nedad. Om efteråret får hunderosen ca. 2 cm aflange røde og glatte hyben. De aflange hybenfrugter er først grønne, så bliver de orange og til sidst mørkerøde. Hybenfrugterne kan plukkes fra sidst på efteråret og hen på vinteren.

Fakta

Voksesteder: Skoven,
Kyst og hav
1-3 m høj
Flerårig
Jordstængel
Blomstrer juni-juli
Frugt: Hyben i august-september

Vidste du det?

Frugterne har et meget højt indhold af C-vitamin og mineraler. De bruges i saft, suppe og marmelade. Tørrede frø og skaller fra hunderosen anvendes som kosttilskud til både mennesker og dyr.

Brombær

Latinsk navn: *Rubus plicatus*

Engelsk navn: Blackberry

Gruppe: Buske

Klasse: Tokimbladet

Orden: Rosenordenen

Familie: Rosenfamilien

Almindelig brombær er en forgrenet busk med tornede skud. Grenene kan brede sig langt til siderne i skovbunden og danne et tæt krat. Brombær består af ca. 50 forskellige arter, så der kan være stor forskel på planternes udseende. I august-oktober kan man plukke de sorte, skinnende bær. Brombær vokser især i skovbryn og mellem anden bevoksning i markskel, langs veje og diger. Brombær trives bedst, hvor der er lyst.

Blade, blomster og frugter

Brombær har sammensatte, fingrede blade med savtakket rand. Blomsterne er hvide, rosa eller røde med 5 kronblade. Skovbrombær har ret få, korte og violette torne. Brombær har hvide, rosa eller røde blomster med 5 kronblade.

Fakta

Voksesteder: Skoven

80-150 cm høj

Flerårig

Blomstrer i juli

Stenfrugt med mange frugter

Vidste du det?

Brombær-grene har en 2-årig udvikling. Det første år dannes et kraftigt skud med blade. Næste år dannes sideskud, som får blomster og brombær. Så visner planten, men roden sætter nye skud næste forår. Brombær spises rå eller anvendes fx i syltetøj og smoothies.

Hindbær

Latinsk navn: **Rubus idaeus**

Engelsk navn: **Raspberry**

Gruppe: **Buske**

Klasse: **Tokimbladet**

Orden: **Rosenordenen**

Familie: **Rosenfamilien**

Hindbær er en busk med torne på de blomstrende skud og stængler. Blomsterne er hvide. I juli bliver de røde hindbær modne.

Blade, frugter og blomster

Sammensatte ægformede blade med savtakkede kanter. Blomsterne er hvide med 5 kronblade. Frugterne er røde. Når hindbærrene plukkes, bliver den hvide blomsterbund siddende på planten.

De vilde skovhindbær er mindre men meget kraftigere i smagen end de almindelige havehindbær. Skovhindbær bruges især til marmelade. Hindbærblade blev tidligere brugt som en medicin. Nu bruges bladene til urtete.

Fakta

Voksesteder: Skoven

50-150 cm høj

Flerårig

Rod med udløbere

Blomstrer juni-juli

Stenfrugt med mange frø

Vidste du det?

Hindbær har fået deres danske navn efter hun-kronhjorten – en "hind" – fordi hjorte holder meget af at spise både planterne og bærrerne. Man kan ofte se, hvordan hjortene har bidt hindbærgrene af helt ned til rødderne.

Blåbær

Latinsk navn: *Vaccinium myrtillus*

Engelsk navn: Bilberry

Gruppe: Buske

Klasse: Tokimbladet

Orden: Lyngordenen

Familie: Lyngfamilien

Blåbær er en dværgbusk med grønne, kantede grene og små savtaktede blade. I juli-august kan man plukke de blå-sortede bær. Blåbær kendes især på de kantede stængler og grene. Blåbær kan forveksles med mosebølle (se mosebølle), men mosebølle har ikke savtaktede blade, og bærrene er mere aflange.

Blade, blomster og frugter

Små (10-25 mm), ægformede og fint savtaktede. Stilkene er korte og har også grøn underside. Blomsterne er små og kugleformede, de er først lyse, men senere bliver de røde. Bærrene er blåsorte med en mat dug på overfladen. Saften farver kraftigt. Bærrene spises af fugle og ræve og spredes hurtigt til større områder.

Fakta

Voksesteder: Skoven,
Det åbne land
15-45 cm høj
Flerårig
Jordstængel
Kort rodstock med trævlerødder
Blomstrer i maj-juni
Frugt: Bær i juli-august

Vidste du det?

Blåbær anses for at være meget sunde på grund af et stort indhold af vitaminer, mineraler og antioxidanter. Tidligt om foråret kan man nemt se gode blåbærsteder, hvor de meget lysegrønne blåbærskud er meget tydelige.

Tyttebær

Latinsk navn: *Vaccinium vitis-idea*

Engelsk navn: Cowberry

Gruppe: Buske

Klasse: Tokimbladet

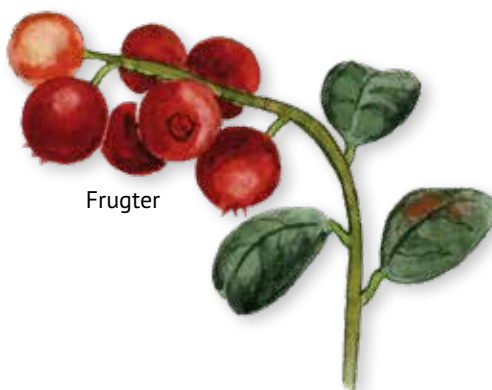
Orden: Lyngordenen

Familie: Lyngfamilien

Tyttebær er en dværgbusk, som har grønne blade om vinteren. Planten kan danne tætte bevoksninger, fordi den spredes med underjordiske udløbere. Tyttebær er mest almindelig i lyngheder og moser samt i nåletræsplantager. Findes mest almindeligt i Midt-, Vest- og Nordjylland.

Blade, blomster og frugter

De små blade er skinnende, mørkegrønne med en tydelig fure i midten og mørke prikker på undersiden. I maj – juni ser man de hvid-røde klokkeformede blomster. Sidst på sommeren er bærrene først hvide, senere modnes de og bliver røde. Frøene spredes i naturen af fugle.

Frugter

Fakta

Voksesteder: Skoven,
Det åbne land
5-25 cm høj
Flerårig
Rod med udløbere
Blade: 8-20 mm lange
Blomstrer i maj-juni
Frugt: Røde bær

Vidste du det?

Tyttebær indeholder så meget syre, at de kan holde sig friske længe i deres egen saft. Bærrene bliver mest brugt til syltetøj og gele. Ofte som tilbehør til retter med stegt vildt.

Skovæble

Latinsk navn: *Malus sylvestris*

Engelsk navn: Crab Apple

Gruppe: Buske

Klasse: Tokimbladet

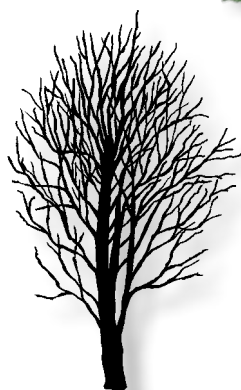
Orden: Rosenordenen

Familie: Rosenfamilien

Skovæble er en busk eller et lille træ med en kort stamme og tætte, krogede grene. Æblerne er små, gulgrønne, hårde og meget sure. Skovæble kaldes også skov-abild. Blomsterne er store, hvide eller lyserøde.

Blade, blomster og frugter

Bladene er ægformede, og bladranden savtakket. De hvid-røde blomster sidder i små buketter. I oldtiden spiste man skovæbler, men nu anvendes mest andre æblesorter. Skovæbler kan dog spises, hvis de koges eller opvarmes. De er meget syrlige og bruges mest til æblegele sammen med spiseæbler. Skovæbler er en vigtig føde for skovens vildt.

Blomst

Frugt

Fakta

Voksesteder: Skoven

xx m høj

Flerårig

xx

Blomstrer juni-juli

Frugt: xx

Vidste du det?

Skovæbler kan vokse på næsten alle typer jord. De findes især i skovbryn og i lysninger i skoven. I oldtiden spiste man skovæblerne, som er rige på C-vitamin. Nu plantes skovæbler især som vinterføde for skovens vildt.

Hyl

Latinsk navn: *Sambucus nigra*

Engelsk navn: Elder

Gruppe: Buske

Klasse: Tokimbladet

Orden: Kartebolleordenen

Familie: Desmerurtfamilien

Almindelig Hyl er en flere meter høj busk. Hyl den findes i løvskovene på hele den nordlige halvkugle.

Blade, blomster og frugter

Bladene består af en bladstilk med 5-7 små blade med savtakket rand. Bladene sidder to og to over for hinanden med et enkelt blad for enden af stilken. Hyl dens grønne dele er giftige – det gælder både blade, bark og grønne bær. Hyl den er en af de første planter, som springer ud om foråret – ofte allerede i februar. Hyl den blomstrer omkring midsommer med store, hvidgule skærme, som dufter sødligt. Hver enkelt lille blomst i en skærm har 5 kronblade. I september udvikles de sorte, spiselige hyldebær. Frøene spredes i naturen med fugle.

Fakta

Voksesteder: Skoven,
Det åbne land
2-8 m højt
Flerårig
Jordstængel
Blomstrer juni-juli
Stenfrugt med 3-5 frø

Vidste du det?

Hyl voksede oprindeligt ikke i den danske natur. Den blev bragt hertil i middelalderen af munke, som brugte den til lægeplante. Hyldeblomsterne kan man lave hyldeblomstsaft af, og de modne bær kan bruges til hyldebærssaft og hyldebærssuppe.

Hassel

Latinsk navn: *Corylus avellana*

Engelsk navn: Hazel

Gruppe: Buske

Klasse: Tokimbladet

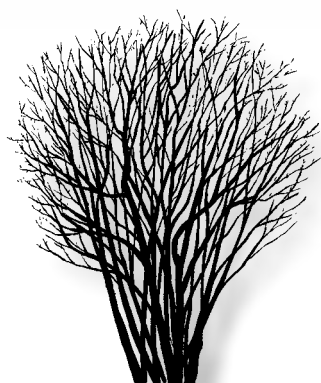
Orden: Bøgeordenen

Familie: Hasselfamilien

Hassel er en stor busk med mange stammer. Om foråret ses de lange gule hanrakler og hunblomsterne. Hassel er udbredt i det meste af Europa, og man mener, at mennesker har spredt nødderne lige siden stenalderen.

Blade, blomster og frugter

Bladene er glatte, let hjerteformede med en spids. Bladranden er dobbelt savtakket. Bladstilken har små røde hår. En hasselbusk sætter blomster fra den er omkring 10 år gammel. Der er han- og hunblomster på samme træ. Hanblomsterne er lange rakler. Hunblomsterne er små røde duske. Nødderne er omgivet af en klokkeformet grøn "has", som sammen med nødden bliver brun om efteråret. Inde i den hårde skal er en enkelt nød.

Rakler

Frugter

Fakta

Voksesteder: Skoven,
Det åbne land
Normalt 2-6 m høj, maks.
12 m
Flerårig
Mange stammer fra
samme rod
Blomstrer i februar -april
Frugt: En enkelt nød

Vidste du det?

Hasselnødder spises af både dyr og mennesker. Hasselnødder kan holde sig friske længe, og de er rige på fedt og proteiner. En hasselbusk kan blive over 100 år gammel, men hvis man skærer grenene nede ved jorden af med mellemrum, kan den blive meget ældre.